

KURJER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 8 PAZDZIERNIKA V. S. 1818 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— W i l n o —

Strzymywaliśmy się od ogłoszenia smutney nowiny, mianowicie dla obywateli gubernii wileńskiej, o zgonie ich spółziomka, tak szacowanego i tak kochanego powszechnie. Życzylismy, ażeby ta zasmucająca wiadomość płonną byź mogła. Niestety! w odwloce więcey nabierając pewności, sprawdziła się nakoniec, i nie powinna już byź dłużej tajoną przed tymi, których ściśnione boleścią serce, w samém uronieniu łez przyjaźni, i w przedstawieniu myśla takiej spółzalośnych liczby, ulgę niejaka znajdować może.

Kazimierz Sulistrowski, radca stanu, cywilny gubernator miński, orderu ś. *Anny* 1szej klasy kawaler, w czasie podróży dla obeyrzenia gubernii, zakończył życie dnia 26 sierpnia roku bieżącego, w mieście powiatowém *Pińsku*, mając wieku lat 39.

Pochodząc z familii, starożytnością rodu, fortuną, a szczególniey cnotą i zasługami w kraju i obywatelstwie znakomitey, własnymi przymiotami serca i umysłu przychylności obywateli zjednawszy, na urząd marszałka powiatowego wybrany, na tém urzędowaniu, zwrócił na siebie uwagę gubernii, która go potem podwakroć, na czele swojém, przez wybor na gubernijalnego marszałka, postawiła. — Marszałkiem powiatu zawileyskiego obrany dnia 29 września 1805 roku; gubernijalnym dnia 26 stycznia 1809 i 6 listop. 1811.

Ciągle łaski Monarsze oznaczyły ten krótki przeciąg życia *Sulistrowskiego*, usłudze publiczney poświęcony. Naymilszociwiewy udarowany orderem ś. *Anny* 2giey klasy roku 1809 d. 5 listop.; mianowany radcą stanu d. 6 paździer. 1810 r.; ozdobiony orderem ś. *Anny* 1 klasy d. 21 kwiet. 1812 r.; cywilnym gubernatorem mińskim naznaczony dnia 6 maja 1816 roku.

W sprawowaniu powierzoney gubernii, umiał sobie zjednać serca obywateli, którzy uczucia swoje niejednokrotnie publicznie oświadczyli.

Jak na urzędzie sprawiedliwy, czynny i tylko o dobro obywateli troskliwy, tak w pożyteu prywatném miły i ujmujący, żal szczery, żal powszechny, po sobie zostawił.

Oslabiony na zdrowiu, jeszcze w roku 1815 dnia 1 czerwca, wyjeżdżając za granicę dla poratowania zdrowia; sporządził testament. Prośby w nim do opiekunów osieroconych dzieci, o staranie około ich wychowania, mianowicie zaś syna, przestrogi i nauki temu ostatniemu; pamięć na domowników i nieszczęśliwych, obowiązek do wzrostu syna opłaty z dóbr znakomitey ofiary dla wileńskiego domu towarzystwa Dobroczyńności, wręście wyrazi poddania się jego wyrokowi władzy Naywyższej życiem ludzkim rozrzadzającej, stawia obraz myśli zmarłego, któremi się za życia rządząc, na szacunek, miłość i poważenie zasługiwał, a które w gruncie religii chrześcijańskiej i zasadach prawdziwey moralności czerpał i zostawił piękny dla siebie pomnik a dla żyjących wzorowy przykład.

KRÓLESTWO POLSKIE.

z Warszawy dnia 10 października.

Jego Cesarzewicowska Mość, Wielki Xiążę *Konstanty*, wyjechał z tey stolicy onegdaj, dnia 8 b. m. do Niemiec.

z Kalisza 30 września.

Z powodu pobytu Nayjaśniejszey Cesarzowej *Maryi* w naszym kraju, dzielą równieź z innymi mieszkańcy

Kalisza niewypowiedziane szczęście, jakie im przy przejeździe N. Pani ze stolicy za granicę Królestwa nadarzyła pożądana sposobność posiadania w murach tegoż miasta, tak powszechnie uwielbioney Matki łaskawie Panującego nam Monarchy. N. Pani po odbytem noclegu w *Łowiczu*, wjechała w towarzystwie Jego Cesarzewicowskiej Mości Wielkiego Xięcia *Konstantego*, w dniu 29 b. m. w Województwo Kaliskie, na granicy którego, niedaleko miasta *Koła* przyjęta i powitana przez JW. Prezesa Kommissyi tegoż województwa, przed godziną pierwszą z południa, stanęła w *Kole*, gdzie wypocząwszy nieco po obiedzie udała się w dalszą podróż do miasta wojewódzkiego *Kalisza*, na przysposobiony dla siebie nocleg.

O godzinie 7mej w wieczor za danym znakiem o zbliżeniu się N. Pani, zajaśniało nietylko rześiste oświecenie gmachow rządowych i publicznych, tudzież wszystkich okien w domach prywatnych, lecz nadto rozstawiony po obu stronach drogi bitey z kamienia, lud z pochodniami blisko o pół mili od miasta, przyswiecał wjazdowi N. Pani przez całe przedmieście warszawskie, aż do urządzoney przy końcu tegoż przedmieścia bramy, przy której równieź rześistem oświeceniu czekały przybycia N. Pani, zebrane władze mieskie, mające na swém czele prezydenta municypalnego.

Gdy pojazd N. Cesarzowej, przy którym JW. Prezes Kommissyi wojewódzkiej konno jechał, zbliżył się do przedmieścia, i odgłos wszystkich dzwonow obwieścił mieszkańcom wjazd Jey pożądaný do miasta, tłum niezliczonego ludu, otoczywszy tak pojazd N. Cesarzowej, jakoteż następujący, w którym siedział Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xiążę *Konstanty*, witał radośnemi okrzyki N. Matkę i Brata ukochanego swego Monarchy, którego dobroć i wspaniałość bez granic, równie jak i wysokie przymioty J. C. Mci Naczelnego Wodza Woysk Polskich ludowi znane, wpoily w niego niezachwiane niczem przywiązanie, i miłość dla całej N. Familii, przywiązanie, którego publiczney oznaki wdzięczność powszechna nikomu słuszniey ponieść nie mogła w olierze, jak godney uwielbienia Oycy ludów *Matce*. Wśród tych okrzykow, które po całym rozlegały się mieście, N. Cesarzowa powitana przy bramie przez prezydenta municypalności w imieniu miasta, a przy wschodach domu rządowego przyjęta i powitana przez władze Wojewódzkie i licznie zgromadzonych znakomitych obywateli; wysiadła do tegoż domu i zaięła przygotowane dla Niey pokoje, w których zwykle sam N. Pan, i cała Familija Cesarzowa w czasie bytności swojej stawa.

Wkrótce zezwolić łaskawie raczyła N. Cesarzowa, iż Jey JW. Prezes Kommissyi wojewódzkiej, przedstawił wszystkich zgromadzonych urzędników i obywateli, którzy do ucałowania ręki mieli zaszczyt byź przypuszczeni; zgromadzonych zaś posłów i deputowanych ostatniego seymu, jako znanych sobie (z pamiętnego Polakom koleżeństwa) raczył sam przedstawić N. Cesarzowej J. C. Mość Wielki Xiążę *Konstanty*. N. Cesarzowa raczyła rozmawiać uprzejmie z przedstawionymi Jey osobami, a gdy doniesiono N. Pani, iż z powodu radośnego dla wszystkich Jey przybycia do stolicy województwa jest urządzony bal, którego jednakże nie śmiano Jey ofiarować z względu na utrudzenie w tak znaczney w jednym dniu odbytey podróży; N. Cesarzowa przez zwykłą sobie uprzejmość, raczyła przyjąć łaskawie bal wspomniony, i zapowiedziała na nim swoje bytność; późniey jednakże

trudy, i potrzeba spoczynku, które z razu nie zdołały przemódz nad tą wrodzoną łaskawey Monarchini dobrocią bez granic, były słusznym powodem osobom otaczającym N. Cesarzową do przełożenia Jey, iż spóźniona pora wieczorna, wymaga dla Jey zdrowia prędzszego wywczasu. Pełnemi dobroci i uprzejmości wyrazy, raczyła polecić N. Pani JW. Prezesowi Kommissyi wojewódzkiej wymówienie Jey przed zgromadzonemi gośćmi. Prezes Kommissyi z naglebszym uszanowaniem złożywszy czule podziękowanie N. Cesarzowej, iż tyle była łaskawą przyjmąc bal, którego Jey ofiarować z względu na utrudzenie w podróży nie śmiano, prosił zarazem, ażeby raczyła bydz przekonaną, iż ileby szczęścia i radości przyniosła pożądana na tym balu Jey bytność wszystkim nań zaproszonym gościom, tyleby sobie z drugiej strony mieli do wyrzucenia, gdyby drogie Jey zdrowie, tak dla dobra ogólnego potrzebne, miało z tego powodu cokolwiek ucierpieć.

Poczém JW. Prezes Kommissyi wojewódzkiej wypełnił rozkaz N. Cesarzowej, a tak bal świetny, na który zaproszeni byli wszyscy znakomici obywatele województwa, urzędnicy i woyskowi, odbył się na znak publiczney radości z powodu pożądanego przybycia N. Pani do stolicy tegoż województwa, i tańczono na nim do późney nocy.

N. Cesarzowa dowiedziawszy się za Swojém przybyciem, iż JW. małżonka Prezesa Kommissyi wojewódzkiej właśnie tegoż samego dnia syna powiła, raczyła najsłaskawiey oświadczyć, iż chce go podawać do chrztu wspólnie z J. C. M. Wielkim Xięciem *Konstantym*. — Prezes Kommissyi wojewódzkiej miał zaszczyt z tego powodu złożyć tak N. Cesarzowej, jakoteż Jego Cesarzewiczeńskiej Mości naczulsze podziękowanie. W tymże samym dniu miał wysłuchanie u N. Pani, reprezentujący władzę namiestniczą N. Króla Jmci Pruskiego w *Poznaniu*, JO. Xiążę *Antoni Radziwiłł*.

Miasto *Kalisz* dzień ten policzy między dni naznaczone pamiętną świetnością, który, aby godnie uczcić, okazało się w całym swoim blasku i piękności. Do tey nie mało się przyczynił utworzony z rozkazu Jego Cesarzowskiej Mości, nowy plac przed gmachem rządowym po zrzućeniu ścianiąjącej go dzwonicy i innych zabudowań. Dodało także blasku oświecenie gmachu rządowego, w którym N. Cesarzowa stała, i korpusu kadetów przez urządzoną naprzeciwko tych zabudowań w tym celu sposobem chińskiej architektury budowę wzduż ulicy, na której tysiące lamp, i mnóstwo kagańców gorzało, oświecając nietylko gmach wspomniany, przyległy plac i ulicę, lecz i rozmaite przeźrocza z stosownemi napisami i allegoryami. Illuminacja ta, która powszechnie uzyskała zadowolenie, wzniesiona była gustem, i starunkiem Pana budowniczego wojewódzkiego *Szpilowskiego*. Oprócz tego brama na wjazd N. Cesarzowej urządzona, ratusz, dom skarbowy w rynku, szpital mieyski i ulica, na której się mieszkania starożytnych tutejszey synagogi zaczynają, wszystko to jaśniało rześnistém oświeceniem, i przeźrocza do okoliczności stosownemi było ozdobione.

Dnia następującego 30 b. m. rano o godzinie 7mej, N. Cesarzowa, objechawszy w towarzystwie J. C. Mości Wielkiego Xięcia *Konstantego* całe miasto, oglądała ogród publiczny *Parkiem* zwany, i oświadczyła łaskawie wysokie swoje zadowolenie, tak z położenia tego mieysca, które Jey się podobało, jakoteż z czystości i staranności, z jaką ten ogród i przyległe do niego przechadzki są utrzymywane. Chwaliła niemniej miasto, które miało szczęście również podobać się N. Pani do tego stopnia, iż raczyła go uznać godném tey pieczołowitey opieki, jakiej z strony łaskawie panującego Monarchy doznaje.

O godzinie 8mej, obdarzywszy hojnie wszystkich urzędników, czyniących Jey należne w podróży posługi, pożegnana przy wsiadaniu do pojazdu przez zebrane władze i obywateli, opuściła miasto wojewódzkie *Kalisz* i udała się w dalszą podróż wśród głośnych życzeń szczęśliwego z niey powrotu, jakie lud zgromadzony wynurzywszy, udał się wraz z duchowieństwem do kościołów, gdzie zanosił gorące modły do Naywyższego Boga, ażeby N. Pani, która z sobą przywiązanie wszystkich Polaków uniosła, najszcześniey powróciła do kraju, w którym Ją każdy tak chętnie i mile oglądać pragnie.

O milę od *Kalisza* poza rzeką *Prosną*, przy karczynie do wsi *Chotowa* należącej, czekał na N. Cesarzową pierwszy przeprząg pruski. Do tego zakresu tymczasowey (gdyż jeszcze ostatecznie przez kommissyą demarkacyjną nie odznaczony) granicy Królestwa Polskiego, odprowadził N. Matkę J. C. M. Wielki Xiążę *Konstanty*, i Urzędnicy Królestwa, których unym było obowiązkiem towarzyszyć w tey podróży N. Cesarzowej, czuwać nad prędkością i porządkiem w należney posłudze. Na widok zagranicznego przeprzegu J. C. M. W. Xiążę *Konstanty*, który poprzedzał pojazd N. Cesarzowej, zatrzymał się opodal granicy, dla pożegnania N. Matki, która, wysiadłszy z karety na ziemię jeszcze Polską, zegnała się nie bez rozrzewnienia jako czuła Matka z Synem tyle do siebie przywiązanym. — Później z najsłodszą uprzejmością N. Pani raczyła przyjmąc pożegnanie wszystkich otaczających Ją Polaków, którym nie mogła większey przyjemności sprawić, nad tę, gdy obróciwszy się po raz ostatni przed wniściem do pojazdu ku Polsce, zaczęła błogosławić temu dobremu krajowi, w którym (jak Sama oświadczyć raczyła) z taką szczerością i otwartością przyjmowali Ją przywiązani do swoich Królów *Polacy*. Moment ten trudny jest do opisania, równie jak i drogie uczucie, jakim serce każdego z Polaków wówczas przejęte zostało; zdawało się: że błogosławięństwa dla dobrej Polski spływające od tey ukochaney tytulów i Panującego nad nimi Matki, błogosławięństwa pochodzące z tey Macierzyńskiej troskliwości o dobro narodu, tyle do panującej dynastii przywiązanego, nie mogą, jak tylko zbawienny mieć wpływ na wzrost szczęścia Polaków, których losy przeznaczenie złożyło w ręce Najjaśniejszego Jey Syna, i oparło o Jego potęgę.

(Najjaśniejsza Cesarzowa udarowała w *Kaliszu* JW. *Sumińskiego* radcę stanu, dyrektora jeneralnego policyi i poczt, tabakiera złotą z cyfrą swoją bogato brylantami osadzoną, JW. *Radoszewskiego* prezesa kommissyi województwa kaliskiego pierścieniem brylantowym także z cyfrą, a JW. prezesową fermoarem brylantowym. W. *Nowicki* kommissarz dyrekcyi jeneralney poczt, i *Bentkowski* officyalista pocztowy mieli szczęście otrzymać pierścienie brylantowe.)

WIELKIE XIĘZTWO POZNAŃSKIE.

Mieliśmy szczęście oglądać w granicach naszych N. Cesarzową *Maryą*, w przejeździe Jey do Niemiec. Dnia 30 września zrana o w pół do gtey, jadąc z *Kalisza*, stanęła na granicy W. Xięztwa przy austeryi *Zmysłowo* do majątności *Chotowa* należącej, wysiadła zaraz z powozu, pożegnała się nader czule i uprzejmie z J. C. M. W. Xiążęciem *Konstantym*, i raczyła przypuścić do pocałowania ręki JW. *Radoszewskiego*, prezesa kommissyi wojewódzkiej, i *Sumińskiego*, jeneralnego dyrektora Poczt Królestwa Polskiego, którzy N. Panią aż do tego mieysca przeprowadzali. Potém przyjmowali N. Cesarzową z pruskiej strony JW. jenerał porucznik *Thümen*, dowodzący jenerał w Wielkim Xięztwie, i *Zerboni di Sposetti*, naczelny prezes. Jego C. M. W. Xiążę *Konstanty* raczył ich przedstawić N. Cesarzowej, która dawszy się słyszeć w nayobowiązańszych wyrazach z powodu okazanej Jey przyjaźni ze strony Monarchy naszego, w dalszą ruszyła drogę. — JO. Xiążę Namiestnik, *Radziwiłł*, miał już poprzedniczego wieczora zaszczyt złożyć uszanowanie N. Cesarzowej, i wyjechał potém do *Ostrzeszowa*, gdzie kazał obiad dla Niey przysposobić. Stanęła tam około godziny 12tej i oprócz JO. Xięcia Namiestnika, raczyła także JW. jenerala dowodzącego i naczelnego prezesa przypuścić do stołu na 9 osób nakrytego. Podczas obiadu spełniła zdrowie Monarchy naszego. Wyjechawszy potém z *Ostrzeszowa*, stanęła o godzinie 5tej wieczorney na granicy śląskiej przy austeryi *Wysoka*, i wysiadłszy z powozu, dziękowała JO. Xięciu Namiestnikowi i JW. jeneralowi dowodzącemu i naczelnemu prezesowi w najsłaskawszych wyrazach za poczynione wygody, poczem przyjęta od oczekujących na granicy władz prowincyi śląskiej, udała się tegoż dnia w dalszą podróż. Na wszystkich stacyach w Wielkim Xięztwie, stały z rozporządzenia JW. Jenerala eskorty woyskowe, a we wszystkich mieyscach, przez które przejeżdżała, bito we dzwony.

N. Cesarzowa *Marya*, przybywszy zrana dnia 30 września na granicę, przyjęta przez dowodzącego w Śląsku Jenerała *Hünerein*, przez Jenerała Porucznika *Xięcia Birona* i Prezesa prowincyi *Merkel*, odwiedziła w *Karlsruhe* brata swojego *Xięcia Eugeniusza*, dokąd też udał się był Król Pruski następca tronu, dla przywitania N. Cesarzowej. Dnia 1 października o godzinie 5tej po południu, odgłos dzwonów i okrzyki radości oznajmiły o przybyciu N. Pani do *Wrocławia*. U przyzobionej do tego bramy, przyymowali ją, *Xięże Biron*, Prezes *Merkel*, deputacya miasta i 50 panienek biało ubranych, które herb miasta wyszyty na białym atlasie, i wiersz stosowny podały. N. Pani przyjęta łaskawie wiersze mówiąc: *Uważam to jako dowód, że mój syn w dobrej tu zostaje pamięci.* W pałacu królewskim przyymowali N. Cesarzową Król Pruski następca tronu, *Xięże Pruski Wilhelm*, *Xiężna Ludwika*, małżonka *Xięcia Antoniego Radziwiłła*, tudzież wszystkie władze i znakomitsze osoby. *Xięże Blücher*, nie mogąc dla słabości zdrowia zjechać osobiście, przysłał Adjutanta swojego Hr. *Nostitz* dla złożenia hołdu uszanowania N. Pani, która natychmiast wysłała także do niego officera dowiadując się o jego zdrowie. Wieczorem Prezes *Merkel* dał wielki bal, na którym N. Cesarzowa do północy bawić raczyła. Miasto całe było oświecone, a gdziekolwiek N. Cesarzowa i Król Pruski następca pruski ukazali się, lud wydawał radośne okrzyki. Dnia 2 N. Cesarzowa zwiedziła z Królewicem znakomitsze kościoły, akademiję, instytut dobroczynny i królewskie instytuta lekarskie. Dnia 3 o godzinie 6tej rano opuściła *Wrocław* udając się w dalszą podróż przez *Glatz*.

P R U S S Y.

(z gaz. berl.) *Akwisgran*, dnia 29 września. N. Król Jmci odbył szczęśliwie podróż swoją, przez *Naumburg* nad *Saalą*, *Markstahl*, *Hanau* i *Andernach*, do *Akwisgranu*, dokąd przybył w pożądanym stanie zdrowia zawczora po południu o godzinie 5tej. Wczoray zaś po południu o godzinie 1szej przybył tu także Najjaśniejszy Cesarz Jegomość austriacki, wpośród huku dział. Król Jegomość wyjeżdżał na spotkanie Wysokiego Przyjaciela swego, i obadway Monarchowie przyjechali w pojeździe królewskim do miasta. N. Król przeprowadził N. Cesarza, wzdu. o. wionego woyska, do jego mieszkania. Wkrótce potem był N. Cesarz Jegomość z odwiedzinami u N. Króla Jmci; poczem niebawnie ukazali się obadway Monarchowie, Cesarz w mundurze swego pruskiego regimentu grenadyerów, przed mieszkaniem Króla, dla widzenia przeciagającego woyska. Przyjazd N. Cesarza Jmci Rossyyskiego nastąpił wieczorem o godzinie 9tej. N. Cesarz Jegomość był również spotykany od N. Króla Jmci. Obadway NN. Panowie, po krótkim zabawieniu się w mieszkaniu N. Cesarza *Alexandra*, udali się do N. Cesarza *Franciszka*, który także wyjechał był już do N. Cesarza *Alexandra*, i oczekiwali powrotu N. Cesarza *Franciszka* w Jego mieszkaniu.

Piękną pogodą sprzyjała podróży NN. Panów. Przyymowani byli od tutejszych mieszkańców z oznaką najwyższej radości, a powszechnie oświecenie miasta zakończyło dzień ten pamiętny.

Akwisgran, dnia 28 września.

Dnia 25 przybył tu Lord *Cestlereagh* i wysiadł w domu kupca *Schlösser*. Dnia 26 wieczorem przybył Kanclerz Stanu *Xięże Hardenberg*; w tymże dniu i *Xięże Richelieu*. — Wczoray przybył *Xięże Wellington*, a dziś zrana o godzinie 9tej *Xięże Metternich*.

Przybyli tu jeszcze angielski sekretarz *Planta*, biuro Lorda *Castlereagh*, rossyyski jenerał naczelny Hrabia *Benningsen*; cesarsey adjutanci *Ożarowski* i *Jomini*; bankierowie *Baring*, *Rothschild*, *Delmar* etc.

Dnia 25 t. m. przeznaczone na czas kongressu oddziały woyska objęły utrzymywane dotąd przez obywateli strażę.

Od trzech pojazdów, które *Xięże Rejent* angielski N. Cesarzowi Rossyyskiemu ofiarował, musiano opłacić na granicy belgickiej cła 1600 fr.

Dnia 2 października miasto nasze, na przyjęcie NN. Panów, wyda bal świetny.

(z korr. hamb.) *Manheim*, dnia 23 września. Cały kraj badeński, już od kilku lat niepewnymi pogłoskami trwożony, przywiedzionym został do nagłego poruszenia, przez nakaz powołujący wszy. Jmci urlopowanych; tu w okolicy naszej ma się spieszenie 14,000 ludzi zgromadzić; inne 8,000 pod *Freyburgiem*. Przyczyną tego mają być poruszenia woyskowe w sąsiedztwie, którym za zamiar naznaczają wkroczenie, w pewnym wypadku, do W. Xięstwa. Wiadomości o stanie zdrowia W. Xięcia zdają się wykazywać przyczynę tego zamiaru; jednakże wiadomości te są bardzo niepewne, a W. Xięstwo badeńskie spodziewa się wzdzieć młodego Xięcia swego, dla długiego życia i chwalebnych rządów jego, uratowanym z niebezpieczeństw fizycznych i politycznych, jakie się nad nim skupiły! Nie mamy potrzeby tać, że dotąd mieliśmy częstokroć przyczynę do narzekania, a życzenia nasze nie zawsze się z rządem zgadzały; ale od pół roku zmieniło się to dziwnym sposobem! około cierpiącego, zagrożonego Xięcia zjednoczyli się z gorliwą życzliwością Badeńczycy; wszystkie się serca odezwały, a jednolite uczucie wierności, na którym Niemcom w żadnej stanowczej chwili nie zbywało, ożywia pierś każdego! Ustawa konstytucyjna jest nowym dobrodziejstwem, które wszystkim Badeńczykom jednaki sposób myślenia i kierunek nadaje. Ministerjum, które wpośród trudnych okoliczności, błogosć tę krajowi przyniosło, potrafi i nadal dzielnością i przezornością swoją podnieść i zachować pomyślność i sławę kraju; ufność narodu odpowiada usiłowaniom tych zacnych mężów.

Frankfort, dnia 27 września. Tutejsza gazeta głównego pocztamtu zawiera, co następuje:

z *Stuttgardu*, dnia 24 września.

„Podróźni, którzy tu wczoray przybyli, powiadają, że w W. Xięstwie Badeńskim wszyscy woyskowi zwolani zostali, a będący na urlopie spieszenie na wozach są przewożeni.”

Dziś otrzymaliśmy tu następujące doniesienie z *Carlsruhe*:

z *Carlsruhe*, dnia 22 września.

„Wszyscy będący na urlopie wezwani zostali nagle do swoich regimentów, i gromadnie już do nich przybywają. Jeśli środek ten, jak niektórzy utrzymują, użyty jest z powodu nadchodzącego powrotu woyska zajmującego we Francyi, jest tém samém równie mądrym jak dobroczynnym, i nie inaczej jak z upodobaniem uważany być może od Badeńczyków. Dziś o południu oficer trzymający straż przy bramach *linkenheimskiej* i *mühlburgskiej* sprowadzony został, a major placu zapieczętował izby głównej straży. Tylko po jednym podoficerze zostało na każdej z tych straży.”

Od brzegów dolnej *Elby*, dnia 2 października. Ostatni numer *Dzielnika politycznego* zawiera między innymi, co następuje: „Pomiędzy sprawami niemieckimi jest jedna, która ściąganie zapewne uwagę zgromadzonych w *Akwisgranie* Monarchów i ministrów. W. Xięże badeński, który teraz nie ma więcej jak 32 lata wieku i zaślubiony jest ze *Stefanią Beauharnois*, ma tylko trzy córki, a dotąd żadnego potomka płci męskiej. Dziad jego, Margrabia badeński, zostawił tymczasem z powtórnego małżeństwa, z Hrabinią *Hochberg*, z domu *Geyer von Geyersberg*, trzech synów, którzy mianują się Hrabiami *Hochberg*. Tych uznał już W. Xięże badeński za jednorodnych agnatów, i życzy, ażeby po jego śmierci na nich spadło następstwo, i w badeńskim oświadcza się głos powszechny za utrzymaniem dawnej dynastyi panującej. Bawaryja jednak odzywa się z bardzo ważnymi prawami dziedzictwa, które żadnym rozrządzeniem W. Xięcia badeńskiego na rzecz nierównorodnych krewnych, nie mogą być naruszone.”

Odprawił się niedawno w *Frankforcie* nad *Menem* ślub P. *Karola Rothschild* z Panną *Adelaidą Herz* z *Hamburga*. Z tegoż powodu rozdano 25,000 złotych ryńskich ubogim wszelkiego wyznania. Każdy kommissant handlowy dostał w podarunku po 100 dukatów, a każdy służący po 3 dukaty. Kupiono dla nowych małżonków dom za 100,000 złotych ryńskich. Bankier *Rothschild* ma kantory swoje w *Frankforcie*, *Londynie*, *Amsterdamie* i *Hamburgu*, a wkrótce założy także kantor w *Petersburgu*.

ANGLIA.

(z *Korr. hamb.*) Londyn, dnia 25 września. W. Xiążę Michał przybył znowu do Londynu.

Dzisiejszy biuletyn o stanie zdrowia Królowey, jest następujący: "Królowa spała dobrze nocy przeszłej i N. Pani ma się dziś nieco lepiej, aniżeli wczoraj." — Jakkolwiek pomyślnie jest brzmienie tego biuletynu; jednakże nadzieja powrotu do zdrowia nie została przez to pomnożoną. N. Królowa zaledwo może jeszcze poznać swe dzieci.

Przybyły tu z Paryża Baron *Alexander Humboldt* prezentowany był wczoraj Xięciu Rejentowi, przez brata swego, królewsko-pruskiego posła.

Xiężna *Kent*, która będąc obecną na rewii wojsk przeziębła; znajdowała się w *Bruxelli* bardzo chora.

Podług listów od naszey wyprawy do bieguna północnego, datowanych dnia 4 sierpnia, zniknął był lod po części, a tém samém powiększyła się nadzieja uskutecznienia przedsięwzięć wyprawy.

Uniwersytet edyuburski mianował niedawno w jednym dniu, 103 spół-obywateli akademicznych na doktorów medycyny. W liczbie tej było 42 Szkotów, 24 Anglików, 28 Irlandczyków, a reszta rodem z Indyy wschodnich i zachodnich, z *Kanady*, *Rossyi* i *Szwajcaryi*.

(z *gaz. berl.*) Przybyły tu z wyspy *ś. Heleny* lekarz *Bonapartego*, *O'Meara*, miał kilka przydłuższych audyencyj u Ministrów.

Gazeta Courier usiłuje dowieść, że spadania papierow publicznych, jest znakiem pomysłności narodu; tak przed rokiem *gazeta Morning Chronicle* wywodziła zmniejszenie się handlu z podnoszenia się tychże papierow.

Gazeta Times dziwuje się, jak *gazeta Courier* może teraz mówić względem powstańców Ameryki hiszpańskiej, "że Anglia takiego przykładu nieposłuszeństwa, jak bunt tameczny cierpieć nie może, a że ten prawie na pomysłność całej Europy szkodliwy wpływ mieć może, tém samém tłumić go powinna; i jest tego zdania, jakie dawniej i *Lorda Castlereagh* byź miało, że Anglia bynajmniey w kłótnią tę mieszać się nie powinna." Przypomina razem, że i Anglia sama nie była w stanie, własnych kolonij zachować.

Przeszłej soboty, cieśle w *Bristol* mieli także żądać podwyższenia zapłaty.

FRANCYA.

(z *gaz. berl.*) Paryż, dnia 26 września. Król doświadczał przed kilką dniami udręczeń podagrycznych w ręku, ale te już ustały.

Xiążę *Orleans* był pierwszy, który uwiadomił *Hrabiego Artezji* o zawczesnym urodzeniu się syna Xięcia *Berry*. Ten przerwał pocieszającą jego mowę, temi słowy: „Nie wieszże W Pan, że dzieci W Pana są także mojemi?”

Stan zdrowia Xięcia *Bourbon* nie jest zaspakajający. Zostaje on w ciągłej ospalosci, co przy jego szwanku z konia i przy jego wieku, niebezpiecznym jest symptomatem.

Austryacki radzca skarbu *Baron Bobrier*, któremu poruczona była likwidacya dopomnień Austrii od Francyi, uskutecznił już to poruczenie i powraca do Austrii.

Umieszczone w gazetach niderlandzkich odezwa *generala Lallemant* i jego plan organizacyi *Champ d'Asil* w prowincyi *Texas*, są zupełnie różne od tych, które ogłoszone były wprzód w gazetach angielskich. Mówią, że tamte mają byź wierniejsze, jednakże większa część jest tego rozumienia, że jedno i drugie jest podrzuconym płodem głów próżniackich.

Wystawienie trajedyi *Belizaryusz*, nie wiadomo dla jakich przyczyn, wstrzymane zostało do nieoznaczonego czasu.

Usiłowano nanowo wzniecić zaburzenia w departamentach zachodnich; ale złośliwe to przedsięwzięcie było daremne.

Z Londynu przybyło do Paryża wielu emissaryuszow w mniemanym zamiarze nawracania żydów.

Snicerz *Lemot* za posąg *Henryka IV* otrzymał 337,860

fr., i dowodzi wielą przykładami, że w porównaniu z dawniejszemi, pracę swoję mało ocenił.

Odwołany sprawujący interessa tureckie przy tutejszym dworze, *Angelo Paulo*, który przed kilką miesiącami udał się był przez *Marsylią* napowrót do *Konstantynopola*, za przybyciem tam swoim uduszony został.

Minister wojny, *Marszałek Gouyon St. Cyr*, posiada zupełną ufność królewską. Przeciwnie Król Jmć nie wezwał nanowo *marszałka Marmont* (Xięcia *Raguzy*) do trzymiesięcznego dowództwa gwardyi, co uważane jest za skutek nielaski z powodu okoliczności *Lyońskich*. — *Marszałek Macdonald*, Xiążę *Tarentu*, ma się ożenić z wdową *generala Moreau*.

Dnia 21 t. m. umarł tu *Par Francyi*, *Hrabia Lecul-teux*. Był on początkowie znacznym bankierem w *Rouen*, i nie przyjął ofiarowanego sobie pokilkakroć urzędu ministra skarbu.

W *St. Germain-en-Laye* umarła w tych czasach *Magdalena Duree* w 106 roku życia. Powiła ona z jednego małżeństwa 23 dzieci, między temi 22 synow, z których 19 na wojnie zginęło. Jedyną, żyjącą dotąd córkę, powiła w 59 roku życia.

(z *Korr. hamb.*) *Lord Castlereagh*, gdy wysiadał na ląd w *Calais*, powitany był wystrzałami działowemi.

Mówią, że znajdujące się w Paryżu legije departamentowe osadzą, po wyściu wojska zajmującego, twierdze pograniczne.

Syn *Generala Savary* ożenił się w *Calcutta* z wdową po *generale majorze Marley*.

Xiążę *Richelieu* wybrany został dyrektorem akademii francuzkiej.

P. d'Agout, pierwszy sekretarz poselstwa naszego w *Madrycie*, udaje się do *Akwisgranu*.

Podług gazet naszych, w *Cahors* miała umrzeć uboga kobieta, która żyła 160 lat!

SZWAJCARYA.

(z *Korr. hamb.*) *Jenerał Weiss*, ze sławy autorskiej tak znajomy, w *Coppet*, uczynił koniec życiu swemu w 67 roku, przez śmierć gwałtowną.

Dnia 15 t. m. wielka rada kantonu *freyburskiego*, która od godziny 8 zrana do 3ciey po południu nadzwyczajnie się zgromadziła, większością 69 głosow przeciw 42 postanowiła, wprowadzić znowu do tego kantonu *Jezuitow*. Nietylko do kantonu *Freyburgskiego*, ale i do *soloturneńskiego* nanowo wprowadzeni byź mają. W *Wal-lis* jest nowicyat tych oyców, który oczekuje tylko na skinienie, ażeby natychmiast apostołow swoich mógł wysyłać.

Xiążę *Gloucester* przybył do *Lauzanny*.

HISZPANJA.

W *Madrycie* wyszedł z druku ułożony z rozkazu *Królewskiego*, pierwszy tom historyi wojny hiszpańskiej przeciw *Bonapartemu*. Pięć tomow ma jeszcze wynisź.

Mimo protestacyi, którą *Król Hiszpański*, z powodu zajęcia *Pensakoli*, do dworów sprzymierzonych zaniósł, *Minister Stanow Zjednoczonych* znajduje ciągle dobre przyjęcie u dworu. Jest podobieństwo, że kłótnia między *Hiszpanią* a *północną Ameryką* uchyloną zostanie.

SZWECYA.

Król Szwedzki powrócił już do *Sztokolmu* dnia 22 września.

Wyciągnięone przez chłopca w *Ostgotlandyi* przy łowieniu ryb dyadema waży półtora funta złota i jest osadzona 35cią powiększey części niezłifowanemi kamieniami.

Umarł tu w 58 roku życia, doktor *Olaf Schwartz*, dożywotni sekretarz akademii nauk, professor botaniki, członek wielu towarzystw uczonych, kawaler orderow gwiazdy północney i *Wazow*. Po *Linneuszu* w nowszych czasach *Szwecyi*, był on pierwszym, i jednym z najsławniejszych botanikow w *Europie*. Dwie rośliny uwieczniają jego imię.

Wilno dnia 8 Października 1818 roku.

AMERYKA.

(z korr. hamb.) Donoszą z Londynu pod 25 września, że podług listów prywatnych z Portsmouth, Amerykański naczelnik Indianów, który niedawno tam na okręcie *Semiramis* przybył, w celu szukania pomocy dla rodaków swoich nad *Mississippi*, otrzymał rozkaz, powrócić do swej oyczyzny.

Tysiąc niewolników Negrów z Afryki przywieziono dnia 1 czerwca do *Havannah*. Na jednym tylko okręcie znajdowało się 745 niewolników, a wartość ładunku oceniona była sposobem kupieckim 30,000 talarów.

Rząd w *Buenos Ayres* zalecił, ażeby na przyszłość okręty wojenne, prócz białej i błękitnej barwy na swej banderze, dla różnicy od okrętów kupieckich, wizerunek słońca na sobie nosiły.

Korsarze Powstańców nie uważają już i portugalskiej bandery.

Z *Filadelfii*, dnia 28 sierpnia. Do głupstw, jakie kongres popełnił, wyraża jedna z gazet tutejszych, należy i to, że przez prawo z dnia 3 marca 1817 w terytorium *Alabama*, do mniemanej uprawy macy winnej i drzewa oliwy, 92,000 akrow ziemi, każdy po 2 dolarów, z opłatą, bez procentu w przeciągu lat 14, sprzedane zostały emigrantom francuzkim. Chciano przez miłość bliźniego dać przez to wsparcie dla wielu osób; ale się później dowiedziano, że to było prostą tylko spekulacją kilku Francuzów, z których jeden miał tym obrótem zarobić około milijona dolarów. Ale gdy w akcie kongressowym jest zawarowano, że z ziemi tej nie może być czynione żadne monopolium prywatne, tém samém posiadłość emigrantów niepowinnaby być nienaruszoną.

Kray, który przez Jenerała *Lallemand* w prowincyi *Texas* z wielą emigrantami nad rzeką *Trinidad* zajęty został, poszukiwany jest od Stanów Zjednoczonych, jako część kupioney od Francyi *Luizyany*. Tameczni koloniści, jak słycać, porobili warownie, pozaciągali działa etc., a to dla własnej obrony, jak się okazuje z proklamacyi Jenerała *Lallemand*, wydanej dnia 11 maja w tak

Wolno drukować. Ignacy Reszka Komit. Cenz. Czł.

nazwanym *Champ d'Asyle*. Ameryka równie jak i Hiszpania nie powinny spuszczać z oka tych awanturników.

(z gaz. berl.) Pan *Irwin* przybył, do *Augustura* do *Boliwara*, jako posłannik Stanów Zjednoczonych. Mówią, że wszedł z nim w układy. Przez proklamacyą wydaną w *Buenos Ayres* pod 21 czerwca, rozkazano wszystkim zakonnikom i nieżom, którzy są rodem z Hiszpanii, ażeby w przeciągu dwóch miesięcy wyszli za granicę rzeczypospolitey.

INDYE WSCHODNIE.

Wychodząca w *Bombay* gazeta, w numerze z d. 11 marca, zawiera proklamacyą Pana *Elphinston* w *Deccau*, przez którą *Peishwa* czyli Wezyr *Marattow* zrzucony jest ze swego miysca, a dostojność ta krajowa uchyloną jest nazawsze.

ST. DOMINGO.

Podług doniesień z *Hayti*, pod 26 lipca, znikła wszelka obawa wojny między *Henrykiem* a *Boyerem*.

Wdowa *Pethiona* przez wdzięczność narodu, dla jej męża, otrzymała pensyą 4,000 *gourdow*, a dwaj jego synowcowie po 1,500 *gourdow*.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z korr. hamb i gaz. berl.) P. *Dittmar* dowodzi w napisanej przez siebie rozprawie: iż są przyczyny do spodziewania się, że tego razu będzie łagodna i nie długotrwała zima.

Podług pism publicznych, w *Verviers* bogaty jeden młodzieniec sporządził testament swoy u notaryusza, i odebrał sobie potem życie. Notaryusz oświadczył, że człowiek ten zapisał *Napoleonowi* i jego rodzinie dwa miliony.

W stanie *Tennessee* (Am. półn.) wykopano z ziemi pieniądze z napisami *Marka Aureliusza*, następcy *Antoniusza Piusa*, z czego, również jak i ze starożytnych murów i warowni, wnoszą, że jeszcze przed *Kolumbem* byli Europejczykowie w nowym świecie.

W Wilnie w Drukarni Redakcyi pism peryodycznych.

O g ł o s z e n i a.

M. F.
Litewsko-Wileńska
Izba Skarbowa.
Expedycya Izby.

Oktoobra 4 dnia 1818
roku. Nr 5606.

Do Redakcyi Kuryera Litewskiego.

W ukazie Rządzącego Senatu d. 30 apryla 1816 roku, do tutejszego gubernialnego Rządu nadestany, a do tutejszey Skarbowey Izby w kopii kommitowanym, trzecim punktem przepisano: iżby ocenkę domow opierać nie inaczej, jak na obliczeniu niepalnego materiatu, jakoto: żelaza i cegły, dodając do tego porównanie jeszcze w dodatku korzyści miejscowego położenia, i przychod otrzymywany z domu. Niektórzy zaś podradzycy i dostawnicy podają domy na ewikcyą, za świadectwem Głównego Sądu 2go Departamentu, wydany bez tych objaśnień; więc żeby, przy targach odbywających się w tutejszey Izbie Skarbowey na podradę i dostawki, życzący licytować przedstawiali do Izby na domy świadectwa, z wyszczególnieniem w nich wszystkich wiadomości, w Ukazie Rządzącego Senatu dnia 30 apryla 1816 roku przepisanych; i że Izba Skarbowa bez takowej wiadomości, ewikcyy na domy przyjmować, i do podradów dopuszczać niebędzie, otem komunikuje pomienionej redakcyi, dla wydrukowania trzykrotnego w Kuryerze Litewskim.

Sowietnik *Listowski*. Sekretarz *Sielezniew*.

1. Od Rządu gubernialnego Wileńskiego ogłasza się: iż w Wileńskiej Skarbowey Izbie, będzie odbywać się sprzedaż wyrwalonego w skarbowych lasach, gubernii wileńskiej, od przeszłej burzy, na budowę drzewa 176,786 sztuk, i drew 1,095 kubicznych sążni; po wylączeniu z nich przypadającej ilości do wydania w zamianę porębu z drzewa rosnącego w zadzierżawionych majątkach skarbowych; a za-

tym życzący być uczestnikiem w nabyciu drzewa i drew, zechcą jawnie się z dostatecznymi ewikcyami do Izby Skarbowey na terminy: pierwszy dnia 25, drugi 25, a trzeci ostatczny 28 miesiąca teraż. oktobra. Dnia 3 oktobra 1818 roku.

Sowietnik *Wincenty Ławrynowicz*.
Sekretarz *Kazimierz Nowicki*.

1. Od Rządu gubernialnego Litewsko-Wileńskiego ogłasza się: iż znalezione w domu kupca *Alexandra Stuckiego* znajdującym się w mieście Wilnie, na przedmieściu *Zaręczu*, przy wzięciu onego w administracyą skarbową, na satysfakcyą odkupnych niedopłat, na tymże *Stuckim* w niastach *St. Petersburgskiej* i *Pskowskiej* gubernii zaległych, i dalszych należności, odzież rekrucką, jako to: płaszczow szarych 578, mundurow szarych 575, czarnych 78, białych 6; reytuzow szarych 550, czarnych 70, białych 14; rańcow 640; furazerek 220; zawijek 380; i halsztukow 400; która odzież oceniona rubli 871 kop. 86 assygn.; takż różnego gatunku meblow, ocenionych rubli 2,449 assygn.; Rząd ten na mocy Imiennego Naywyższego ukazu, dnia 13 apryla 1799, Rządzącemu Senatowi danego, na zaspokojenie tychże zaległości, postanowił przedać więcej dającemu; a zatem życzący nabydż takowe rekruckie rzeczy i meble, zechcą jawnie się do tutejszego gubernialnego Rządu na dzień 21 miesiaca january następującego 1819 roku, od którego predaż naznacza się. Oktobra 5 dnia 1818 roku.

Sowietnik *Ławrynowicz*.
Sekretarz *Nowicki*.

1 Rząd Obwodu Białostockiego, w skutek swojego postanowienia oświadcza niniejszym, iż Obwodu Białostockiego w powiecie *Sokolskim* znajduje się wakans na powiatowego Skarbnego, któren ma przeznaczoney etatem roczney pensyi srebrem rubli 425 i osobno na *Buchhal-*

tera, kancelaryjską i expensą Kancelaryjską, rocznie srebrem rubli 600. Życzący zatem i kwalifikujący się do tego obowiązku osoby, z świadectwami o swej służbie i konducie, mający przy tem za sobą kaucyje na 5000 rubli srebrnych, lub też paręki na 100 duszach męzkiej płci włościan dziedzicznych, rącają się stawić jak nayspieszniej w Rządzie Białostockim osobiście, lub też przysłać z miejsca teraźniejszego pobytu swoje odezwy. 8bra 2 dnia 1818 roku.

Sowietnik Janiewicz Janiewski.
Sekretarz Ludwik Lachowicz.

1. Członkowie Komitetu Likwidacyjnego dla okalkulowania byłych członków Kommissyi Kwaterniczey Wileńskiej ustanowionego, stosownie do uprzedniego swojego postanowienia dla zebrania kwitów z Kommissyi Kwaterniczey od roku 1813 wydawanych i odkrycia nadużyciów byłych członków oney, podzielili między sobą na równe części miasto następnie: Tomasz Umiastowski Sędzia Sądu Głównego i kawaler w części 1szej, cyrkul 1szy, 2gi i 3ci, Kolleski Assessor Ignacy Woynicz w części 1szej cyrkul 4ty i w części 2giey cyrkul 1szy i 2gi; Karol Wagner w części 2giey cyrkul 3ci i 4ty i w części 3ciey cyrkul 1szy i Stanisław Kulikowski Szambelan b. Dworu Półskiego, w części 3ciey cyrkul 2gi, 3ci i 4ty. Ażeby zaś wiadomo było Obywatelom domy w mieście Wilnie posiadającym, gdzie który Członek czynność swą będzie odbywał, Komitet postanowił umieścić trzykrotną awizacyą w gazecie Kuryera Litewskiego. 1818 roku mca października 5 dnia.

Tomasz Umiastowski Członek Km. Kawaler.
Józef Wiszniewski Sekretarz Komitetu.

1. W domu Burmistrza Święcickiego, na ulicy niemieckiej, w handlu JP. Mituszyńską, znajduje się świeżo sprzedaż biał, w różnych gatunkach i kolorach, za cenę umiarkowaną.

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w skutek dekretu Sądu Gł. Littgo Wileń. departamentu 2go do majątności Lantworowa w Pcie Trockim leżącej, dziedzictwa W. Gabryela Hryniewiczza Sędzica Ziem. Trockiego debitora massy i siostr jego na usatysfakcyonowanie wierzycieli w poniższym komplecie zebrany, po ułatwieniu czynności pierwszemu terminowi właściwey; komportacyą na wszystkich stronach do kancelaryi Ziem. Trockiej z cztero-niedzielną persystencyą na dzień 21 8bra, akta z tradycyjnym possessorem na dzień 29 8bra w majątności Lantworowie, oraz zjazd powtórny Sądu swojego na dzień 2 8bra idącego 1818 roku do teyże majątności Lantworowa dekretem przeznaczył. W jakowym terminie Sąd taxatorsko-exdywizorski bez żadnych dalszych odkładów dzieło ku ostatecznemu rozbirowi weźmie. Izby zatem wszyscy wierzyciele i pretensorowie, tak Antoniego ojca jakoteż Gabryela syna jego Hryniewiczów pod obawą zapisać się mającej amissyi stawali: ostrzegają. Dan w Lantworowie 1818 roku mca 8bra 5 dnia.

Antoni Kociell Sędzia Ziem. Ptu Zawil. Prezydujący.
Adam Strawiński Pisarz Ziem. Trocki Exdywizor.
Adam Dauksza Sędzia Grodz. Wileń Exdywizor.

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na satysfakcyą wierzycieli W. Tadeusza Nowomieyskiego Podśędka b. Ziem. Ihumeńskiego przeznaczony, w mieście Mińsku agitujący się, mając w uwadze iż pierwszo-zjazdowym wyrokiem tego Sądu naznaczona została w majątności Pereszewie w Powiecie Ihumeń. jakoteż folwarku Kubielach w Wilejskim Pcie położonych Inwentacya, na dopełnieniu jakowej W. Jan Kudzinowicz Podśędka Ihumeński i W. Ignacy Kijakowski Pisarz Ziem. Wilejski byli przeznaczeni, i ponieważ powodem jednego śmierci, jak drugiego choroby, pomieniona inwentacya załatwioną gdy nie została, przeto Sąd exdywizorski w dniu 20 7bra teraźniejszego roku w zupełnym komplecie do miasta Mińska zebrany, przez wyrok swój na zaskutecznienie ponowionej inwentacyi, i odbycie między stronami wzajemnych aktów, WW. Franciszka Górskiego Mińskiego i Felicjana Moszyńskiego Ihumeńskiego Podśędka Ziem. do majątności Pereszewa w Ihumeńskim Pcie położonej na dzień 14 nowembra, a W. Józefa Stacewicza Podśędka Borysowskiego do folwarku Kubielow na dzień 24 oktobra idącego roku przeznaczył, do jakowej inwentacyi i odbycia aktów, aby strony na zapowiedziane terminy ze wszelką gotowością stawały sub pœnis zapowiedział, niemniej o terminie ostatecznego zjazdu, który w dniu 25 februar. przyszłego 1819 roku do miasta Mińska przeznaczonym został, aby też strony ścielące swoje dopominki do funduszu Podśędka W. Nowomieyskiego

wiedziały, i z przyzwoitą gotowością na udeterminowany czas jawili się, pod utratą rzeczy, ostrzegając niniejszą awizacyą dla potrzykrotnego w gazecie Kuryera Litewskiego opublikowania czyni. Działo się w Mińsku roku 1818 sepiembra 21 dnia.

Józef Stecewicz P. Z. P. B. Prezyd. Exdyw.
Franciszek Górski Podśędka Ziem. Miński Ex.
Felicjan Moszyński Podśędka Ihum. Exdyw.
o Zgodności z Protokółem dekretowym świadczą Antoni Jodko Exdywizor. Rejent.

1. Excerpt oświadczenia z Protokołu Kommissyi do urzędzenia interessow Radziwillowskich ustanowionej wypisanego, w dacie poniżej wyrażonej zanesionego, stronie potrzebującej jest wydan.

Roku tysiąc osmset osmnastego miesiąca oktobra pierwszego dnia. Niżej podpisany jako Prokurator massy JO. Xięźn. Stefani Radziwillowny, czynię następnie wspólnie z manifestem oświadczenie; iż Ukazem Najjaśniejszego Monarchy dnia dwudziestego czwartego februaryi, tysiąc osmset czternastego roku w Chaumont podpisany, dobra massy prawu ordynacyi sukcesywny uległy, na proźbę JO. Xięcia Antoniego Radziwilla wielkorządcy Poznańskiego, orderow kawalera oddane we władanie tegoż JOXcia, uległy razem rozpoznaniu wielolicznych sporow też naturę, dośr dotyczących przez słowa tegoż Monarszego Ukazu. „Prawne następstwo na pozostałe po rzeczonym Xciu Dominiku Radziwille ordynacye etc. utwierdzić na Xięcia Antoniego Radziwilla, zostawując jednakże prawnym prentendentom, jeśli się jacy okazali, możność rozprawienia się z nim porządkiem prawami przepisany etc. dla rozpatrzenia i powzięcia wiadomości o długach obciążających ten majątek, tak spadkowy, jako i z ordynacyi złożony, i dla obrócenia ich tam, gdzie one podług prawa zastosowane być powinny etc. Ustanowić osobną Kommissyą.“ JO. Xięźn. Antoni Radziwilla wielkorządca Poznański przystępując do władania dóbr sporowi powyżej okazanemu uległym, zajął i znaczną część dóbr massy spadkowej naturalnej sukcesyi właściwą i zadysputował kredytorom satysfakcyą; o co tak z instancyi massy jako i wierzycieli w Sądzie osobnej Kommissyi rozwinięty process jeszcze ostatecznym nie jest rozwiązany wyrokiem, do czasu którego, posiadanie dóbr zajętych nie może być za ostatecznie uważane a skutkiem tego JOXwiecony Xięźn. Antoni Radziwilla wielkorządca Poznański nie jest mocnym żadnym stanowić na dobra w sporze będące donacyow, ani onych na długoletnie zawodzić possessye, biorąc za nie zgóry opłaty i wyniszczając lasy; Prokurator poszukując strat massy, obok dowodzenia kredytorzkiego z majątku Ordynacyi, uległego pełney satysfakcyi długom, i gdy jest uwiadomiony, że JO. Xięźn. Antoni Radziwilla wielkorządca Poznański nie mając żadnego dalszego w tym kraju majątku na dobra w sporze będące czyni donacye i one w długoletnie zawodzi possessye, i wyniszczając lasy; przymuszony takowe manifestować akta, ostrzegając wszystkich wchodzących w podobne na krzywdę massy umowy, iż sami sobie straty własne przypisać będą musieli. Utego oświadczenia podpis aktora tak się wyraża: Michał Zaleski Prokurator massy.

Za zgodność z protokółem świadczą Józef Doboszyński Akto. Reg. Kommissyi Radziwillowskiej.

Ogłoszenia po raz drugi i trzeci.

2. Z rozkazu JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI. Wypis z Xiąg Ziemskich Powiatu Żytomierskiego.

Roku tysiąc osmset osmnastego miesiąca września siedmnastego dnia. Przed aktami Ziemskimi Powiatu Żytomierskiego i przedemną Józefem Dolnerem Rejentem przysięgłym akt tychże, stawając osobiście JO. Xięźn. Alexander Radziwilla, Kapitan Gwardyi Polskiej, Kawaler, naprzeciw zapisanemu przez JOX. Michała Pużyny byłego Marszałka Powiatu Mińskiego orderu świętego Stanisława Kawalera w aktach Mińskich oświadczeniu następnie odpowiada: na coż się zdało obżałowanemu Xięciu Pużynie zawiadamiac Publiczność, że był mężem JO. Xięźniczki Barbary Radziwillowny, kiedy ta śmiercią swoją niezostawując dzieci już zatara ślady szczęśliwego kiedyś pobytu Xięcia Pużyny, na coż się podobnie przyda obżałowanemu Xięciu Pużynie przyznawać do wziętego od zmarłej Barbary z Xiąg Radziwillow Xięźniczki Pużyniny dokumentu na jej majątek, kiedy takie dzieło nic innego nieoznacza, jak tylko chęć korzystania z obcey własności, na coż wreszcie donosić publiczności, że jest successorem do pościgu majątku po zmarłym Xięciu Mateuszu Radziwille pozostałego, kiedy taka okoliczność logicznie myślących nie zainteresuje, i kiedy nie tak łatwo jest przekonać wpływające osoby do prawey sukcesyi o należeniu i obżałowanemu spadku po zmarłym Xięciu Mateuszu, jak imaginacyą swoją w tytule

oświadczenia opisać, na coż następnie uwodzić się nadzieją wzięcia jakiegokolwiek części z majątku zmarłego Xięcia Mateusza, kiedy ta ludzioro tylko łatwowiernym awantaz przynosić zwykła, i tą koleją, na coż się przyda obżalowanego Xięcia Puzyny troskliwość w ostrzeżeniu obywateli chcących czynić układy o dobra po zmarłym Xięciu Mateuszu Radziwille spadłe, kiedy w podobnym względzie obżalowanemu Xięciu Puzynie mającemu wyjednany od żony dokument, po której i tak cały fundusz zabrał, na rzecz tej jakiej nie była właścicielką, i do jakiej nie mogła, tak jak inni pretensory mieć nie mogą prawa, nikt w probacyi należenia w niewłaściwym stopniu sukcesy naśladować tegoż Xięcia Puzyny nie będzie, i na nadziei, azali przez taki sposób nie uzyszcze majątku, formować processa nie zdeterminuje się. Niech zatem daruje JO. Xiążę Puzyna, co wdając się w niedorzeczne pisma pod tytułem oświadczenie, nie jednego z mających ochotę odczytywania gazet próżną zajęł ciekawością opisywanego dla siebie i w odstępnym porządku od przepisu prawa dla drugich spadku, którego dla tego chyba wróconey kolei z obżalowanym Xięciem Dominikiem Radziwille, i dalszemi tegoż nazwiska, obżalowany Xiążę Puzyna stać powinien, że jest sąsiadem Xięcia Radziwille, jak przeto taki stopień sukcesy obżalowanego Xięcia Puzyny, i dalszych z takieyże generacyi przychodzących do sukcesy najmniej nie zastraszają prawych sukcesorow zmarłego Xięcia Mateusza Radziwille, tak że zbocznie szukającym nieraz wspomnianego spadku w każdym sądzie przy dowodach dając odpowiedź tym oświadczeniem ogłasza się i takowu oświadczenie podając do akt podpisując: Alexander Xiążę Radziwille. mp. z których xiąg i ten wypis pod pieczęcią Ziemią Powiatu Żytomierskiego jest wydany. Pisany w mieście Jego Imperatorskiej Mości Żytomierzu.

Józef Dólnier R. Z.

2. Roku tysiąc ósmset ósmnastego mca 7bra dwódziesiątego czwartego dnia, w skutek remissy Sądu Gł. Litt. Wileńskiego wremiennego departamentu w roku 1808 junii 15 dnia i własnych wyrokow w roku tymże mca 8bra 1 dnia i 1818 mca aprila 20dnia zakroczonych, oraz awizacyi przez Kuryera Litewskiego, pod tąż datą spełnioney, Sąd Exdywizorski w majątku Antoniszkach na rozdział pomiędzy wierzycieli zeszłego Kwinty Pisarza Ziemińskiego Brasław. przeznaczonemu exystującemu, przez niniejszą powtórną awizacją tychże JWWch i WWch wierzycieli zawiadamia: iż dnia 10 mca 8bra roku idącego oczewiście wezmie do namowy a ztąd że na niezajawione pretensye stosownie, do przepisow powyższey remissy, amissją zapisze i na debitorach do zwiększenia masy powołanych wykazane summy etiam pod ich niestanność rekognoskować zmuszony będzie. Podpisy urzędnikow w Protokule następujące. Kazimierz Alexandrowicz Pisarz Ziemiński Brasławski prezydujący Exdywizor. Bonifacy Wincza Sędzia Grodz. Brasław. Exdywizor. Piotr Kielpsz Sędzia Grodzki Wilkomierski Exdywizor.

Zgodno z Protokulem Sądu Exdywizor. Rejent Kazimierz Hryniewicz.

2 W nocy z dnia 3 na 4 oktobra w Wilnie z ulicy bernardynskiego z domu Prałata Kontryma zginął, czyli też skradzionym został Baran Hiszpański Merynos bez rogow zupełnie ciaty z długim ogonem i delikatną wcale wełną oraz inney postaci od zwyczajnych tutejszych, jakoto głowy dużej, i wzrostu znacznie większego, a że to jest rzecz amatorska przeto uprasza się jeżeliby ktokolwiek takowego przejął lub gdzie widział, czy też może u kogo przypadkowo znaleźć się aby raczył zawiadomić do Wileńskiej miejskiej Policji lub do samego Policmeystra.

P. Szłykow.

3. Działo się w Kamieńcu Podolskim w xięgach Sądu głównego Gubernii Podolskiej pod Panowaniem Najjaśniejszego ALEXANDRA Pierwszego, Imperatora i Samowładcy wszech Rossyji etc. etc. dnia trzeciego miesiąca września tysiąc ósmset ósmnastego roku.

Do urzędu Jego Imperatorskiej Mości i xiąg Sądu głównego Gubernii Podolskiej przyszedłszy osobiście Ur. Ignacy Tarnowski Wozny przysięgły Powiatu Kamienieckiego ustnie jawnie i dobrowolnie zeznał, iż on pozwu

niżej wyrażonego blankietow autentycznie sporządzonych dwa: jeden umocowanemu JWW. Drzewieckich i Bobrow W. Tadeuszowi Raczyńskiemu do rąk oddał a drugi na drzwiach Kancellaryi Sądu głównego Gubernii Podolskiej zawiesił, którego treść następująca: z rozkazu Jego Imperatorskiej Mości Samowładnacego całą Rossyją etc. etc. Sąd główny Gubernii podolskiej Departamentu cywilnego wam JWW. Józefowi Drzewieckiemu Brygadierowi W. P. Oycu, Karolowi synowi i Helenie córce z niegdy W. Teklą z Ostrowskich tegoż Drzewieckiego małżonką spłodzonym sukcesorom, niemniej JW. Kajetanowi Bobrowi Generalowi woysk Polskich i kawalerowi oycu, Teodorowi i Urbanowi z niegdy W. Ludwiką z Ostrowskich Bobrową spłodzonym synom, niegdy JW. Jana Baptysty Ostrowskiego Sukcesorom stronie pryncypalney, oraz JW. Józefowi Niemojewskiemu B. G. W. P. i JW. Andrzejowi Horodyskiemu kompanią handlową z JW. Augustynem Trzecieckim P. W. P. składającym, niemniej W. Józefowi Roże, tegoż w Odesie na morzu czarnym zawiązanego handlu dyrektorowi, pozwanym, z osób, dobr, summ i całego ogółem majątku gdziekolwiek będącego powagą Monarszą rozkazując, abyście W. M. przed sądem zjazdowym konkurs na majątku JW. Augustyna Trzecieckiego na gruncie dóbr wsi Rychty w Gubernii Podolskiej Powiecie Kamińskim ułatwiającym, na terminie dniu pierwszym nowembra bieżącego roku przez Sąd rozbiorowy dla tej kategorii przeznaczony, obliczenie i zawito stawili się, a to na prawne wezwanie W. Antoniego Lewandowskiego Kuratora fortuny n JW. Augustyna Trzecieckiego Polkownika W. P. rozbiorowi uległej powoda, który polegając na prawie i sprawiedliwości, oraz do dowodow w tej sprawie złożyć się mianych a szczególnie do listow oryginalnych, obrachunku przez W. Józefa Roże dyrektora handlu zrobionego WW. pozywa oto iż gdy W. M. pozwani JWW. Bobrowie i Drzewieccy, n JW. Jana Ostrowskiego Sukcesorowi przychodząc do masy n JW. Augustyna Trzecieckiego o sumę ze skryptu na dziewiętnaście tysięcy trzysta siedmdziesiąt sześć czerwonych złotych, lecz sumę do jednej tylko masy n JW. Trzecieckiego regulować niemożecie, albowiem suma dziewiętnaście tysięcy trzysta siedmdziesiąt sześć czerwonych złotych nie przez samego n JW. Augustyna Trzecieckiego, lecz przez całą kompanię u n JW. Jana Ostrowskiego pozyczoną została, równie że pretensya was pozwanych JWW. Bobrow i Drzewieckich za akcyę w handel włożoną, i jakby w tym handlu zdublowano podobnie do masy samego n JW. Augustyna Trzecieckiego, przyniesiona nie jest rzetelna, bo z tą bez zadnych rachunkow handlowych przychodząc, niemożecie oney dni ustanawiać, ani do masy n Trzecieckiego regulować, bowiem Firma tej kompanii strat ani zysku do jednej nie przywiązują osoby, prócz tego W. M. pozwani, o obrotach handlu wiedzieć, ani do onego przystąpić niechcecie i wszelkiemi odbiegacie sposobami, z którego gdy wyciągnięty przez W. Roże dyrektora obrachunek, okazuje stratę, to takowa i was pozwanych wspólnie dotykać powinna, a tak oczewiście przekonanie że cni jey ustanawiać, ani do masy n Augustyna Trzecieckiego przychodzić, żadnego niemacie prawa. Nadto że o nastąpionych w moc Skryptowey JW. n Ostrowskiemu z domu handlowego winney summy upłatach, podobnie wiedzieć niechcecie, co przeciwko wszelkiej przynosić oczewistości, albowiem dóm handlowy na skrypt swój przez ręce JW. Niemojewskiego dla JW. n Ostrowskiego przesłał czerwonych złotych trzynaście tysięcy ósmset siedmdziesiąt sześć, o czem rachunek handlowy korespondencye i xiążki handlowe, przekonywają, że JW. Niemojewski z rzeczoney dopiero przesłaney na konto czerwonych złotych dziewiętnastu tysięcy trzysta siedmdziesiąt sześć n JW. Ostrowskiemu winney summy, temuż JW. Ostrowskiemu w Paryżu i w innych mieyscach oraz za zleceniem tegoż Ostrowskiego JW. Sobańskiemu, w ogół wszystkie te biorąc upłaty tenże JW. Niemojewski czerwonych złotych sześć tysięcy siedmdziesiąt cztery wyplacił, a resztę czerwonych złotych siedm tysięcy sto dwa jak list do handlu w roku tysiąc ósmset szóstym pisany dowodzić będzie, przy sobie zatrzymawszy, zniósłszy się z JW. Horodyskim swój i tegoż JW. Horodyskiego włożony w handel kapitał wraz z procentem potracił, czego

czynić byli niepowinni, gdyż handel przed zamierzoną Firmą rozwiązywany byż nie mógł, ani też akcyę wyciąganemi byż niepowinny, zwłaszcza bez żadnego obrachunku, dla tego zatrzymana przez JW. Niemojewskiego summa czerwonych złotych siedm tysięcy sto dwa za upłaconą na konto JW. Ostrowskiego długu uważać się powinna, z tych tedy wszystkich wyjaśnionych przyczyn, gdy nikt z was pozwani kompanią handlową składających a mianowicie JW. Niemojewski i JW. Horodyski w Sądzie zjazdowym rozbiorowym niestawicie się a dekret Podolskiego głównego Sądu w skutecznieniu będący, rygor zaoczny i pod upadkiem tak w interessach passive jako też active fortunę n JW. Augustyna Trzecieckiego dotykających postanowił, przez co gdybyście na teraz naznaczonym nie stawili się terminie, rygorowi powyższemu ulegać już musicie, a niechcąc jedną powodować się prawnością owszem oddając się powolności lecz ostatecznie z racyi że rozbiór trwa lat kilka, konkluduje: najprzód, wszelkich papierów do tej sprawy służących komportacyą nakazać, powtóre posłane trzynaście tysięcy ośmset siedmdziesiąt sześć czerwonych złotych na ręcę JW. Niemojewskiego dla JW. n Ostrowskiego podług tegoż woli za upłacone na konto długu od całej kompanii winnego zdeklarować, a w resztującej należności satysfakcyą, jeśliby jaka okazała się do całej kompanii zregulować, potrzebnie obrachunek z akcyów stanowiących perceptę handlową wynależć, obrót onych handlowy przez cały ciąg ustanowić, a rachunek z całego tego handlu zebrawszy i w proporcycę akcyów zyski i straty do każdego kompaniona zregulowawszy, satysfakcyą jaka od kogo na rzecz massy n Augustyna Trzecieckiego należeć okaże się, pod rygorem wskazać, i całą sprawę za użyciem wszelkich z prawa dowodów chociażby zaocznie i pod upadkiem osądzić, po czwarte W. Józefa Roże jako Dyrektora handlu do komportacyi wszelkich papierów handlowych i zdania z tegoż handlu w Sądzie swym rachunku zobowiązać, o co pozwani jesteście ostatecznie i na powyższym terminie stawcie się, na wszystko odpowiedzieć bądźcie gotowi, a to pod upadkiem w razie niestawienia się, jakowy pozew dla wiadomości wszystkich pozwanych, a mianowicie JWW. Niemojewskiego i Horodyskiego w obcym kraju lub odlegle mieszkających do gazet podany. Pisan w Kamieńcu Podolskim dnia dwudziestego szóstego augusta tysiąc ośmset ośmnastego roku. Ignacy Tarnowski Woźny przysięgły Powiatu Kamienieckiego koleski Registrator z których ziąg i ten wypis pod pieczęcią Sądową jest wydany.

3. Na mocy mnie wydanej, i przyznanej plenipotencyi przez W. J. Xiędza Jana de Gaulme, podaję do wiadomości przeswietnemu obywatelstwu, iż mogę zbyć prawem wlewkowym Sądzoną schedę dla WJPani Katarzyny de Harmand, z Exdywizyi Bohdanowskiej JWW. Panow Czechowiczow, w ogóle włok blisko siedmiu, to jest puszczy, lasu, ziemi, sianożęciow, i z jednym włościaninem chatnim gospodarzem — Pozycya zasadzonej schedy, znajduje się w Powiecie Oszmiańskim, nie daleko Borun, Olszan, i Bohdanowa, ktoby takową schedę życzył nabyć mianowicie z poblizszych somsiadow, raczy do mnie zgłosić się pocztą, adresując swój list przez Oszmianę, Mołodeczną do Oborka dziedzicznego mojego majątku.

Takowe ogłoszenie podaję do gazety Wileńskiej podpisując — Datt. roku 1818 7bra 29 dnia.

J. Dederko Marszałek b. Pttu Oszmiańskiego.

3. Excerpt oświadczenia z protokołu potocznego kancelaryi miasta Wilna w dacie niżej wyrażoney zapisanego, i teyże daty rekwirującej stronie urzędownie jest wydany.

Roku tysiąc ośmset ośmnastego miesiąca septembra dwudziestego piątego dnia. Przed aktami miasta Gubernskiego Wilna, stanąwszy osobiście Adwokat Subseliow Wileńskich Jan Zieńkiewicz, oświadczenie poniższe wpisać do protokołu oddał przez słowa: Oświadczenie Imieniem Starozakon. Micheli Abrahamowey obywatelki Wileńskiej czyni się oto, żall. dellator. chcąc weyść w szlubne związki z Staroz. Gierszonem Dawidowiczem Werblowskim i zamiar swój do skutku doprowadzić, gdy się dop ero z opowiadania innych osob dowiaduje, że tenże Staroz. Gierszon różnym osobom i w różnych miejscach dosyć znacznie zawinia, gdy żall. dell. biorąc onego za męża odpowiadac za długi wedle myśli Prawa Artykułu ośmaste-go z Rozdziału pierwszego nie jest obowiązana, a żall. dell. mając funduszu własnego dopiero górą ośm tysięcy trzysta zł. pols. już to w gotowych pieniądzech już to w srebrze i brylantach, w futrach, oraz w różnych towarach jak rejestr osobny upewnia. Gdyby więc obzał. kredytorowie Staroz. Gordona jakieś nadziei sobie nie czynili, a ztąd dowiedziawszy się iż Gordon żall. dell. pojął za małżonkę funduszu obcego ewikcyi nieuległego jako do żall. dell. należnego agrawować nieważyli się i z tey kolei słuszne ma pobudki uczynić publicznie niniejsze oświadczenie i one w aktach M. Wilna zapisuje. W protokule podpisano takowe oświadczenie. Jako proszony, podpisuję się Jan Zieńkiewicz Adw.

Correctum Ignacy Misiewicz Regent.

3 Tomasz Łomanowicz odstawnny Porucznik z Gubernii mińskiej przybywszy do Wilna z dwoma synami, młodszego na imię Bazylego oddał mi na usługi, wydając rewers na wzięte dwa rubli w podróż. Ow chłopiec wieku lat 20, twarzy pociągłej z zausznicką, włosu na głowie światłego kręconego, miernego ciała, w kaptocie kosmatey żółtawey, po cztero tygodniowey wysłudze, z biletem, w którym 5 czer. zł. opieczetowane do przeznaczonego miejsca posłany nazad nie powrócił. Ktoby go wysledził, i do Policji Wileńsk. dostawił będzie miał nadgrodeę od podpisanego. X. Xawery Lacki Poddziekan Wileński.

3. Karczma czyli Oberża zwu piątrowa mającą pokojow 20, pod Nrem 1162 sytuowana za Trocką bramą w jurzydyce niegdyś Hilzenowskich, a dziś należącą do JWch Hrabior Platerow, wypuszcza się w arendę z wspomnionemi pokojami, sklepami, stajniami, wozowniami, z dziedzińcem dość obszernym; oraz z ogrodami warzywnemi i z polem do zasiewu na beczek trzy gruntu; zatym ktoby życzył sobie zawarędować rocznie lub na lat kilka ma się udać do pełnomocnego Plenipotenty tychże JWch Hr. Platerow WJPana Kazim. Jaskolda mieszkającego w domu JW. Vice-Guber. Hr. Platara Zyberga.

Wyjeżdżają za granicę.

3 Nadworny Sowietnik Professor Saunders i Michał Łachnicki wyjeżdżają za granicę z powrotem.